

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD I :	PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL
DYDDIAD:	17 EBRILL 2014
TESTUN :	RHAGLEN WAITH A DIWYGIO'R CYFANSODDIAD MEWN PERTHYNAS Â PHWYLLGORAU SGRIWTINI.
DEILYDD PORTFFOLIO:	DDIM YN BERTHNASOL
AWDUR YR ADRODDIAD: Ffôn: 01248 752028 E-bost: bsxce@anglesey.gov.uk	BEV SYMONDS (RHEOLWR SGRIWTINI)

1.0 ARGYMHELLION

Gofynnir i'r pwyllgor benderfynu:

R1- Cymeradwyo'r Rhaglen Waith yn unol â'r atodiad (**Atodiad 1**) i'r adroddiad hwn.

R2 – Gofyn i'r Rheolwr Sgriwtini a'r Cyfreithiwr Llywodraethu Corfforaethol baratoi adroddiad ar y cyd, i'w gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith a'r Cyngor, i ddiwygio'r Cyfansoddiad er mwyn cynyddu'r nifer o gyfarfodydd cyffredinol o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol o 6 i 8 ym mhob blwyddyn gyngor, ac i newid cylch gorchwyl y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio i'w alluogi i ystyried materion sydd ar hyn o bryd yn gyfrifoldeb y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol.

R3- I gychwyn monitro'r gwaith o weithredu argymhellion sgritineiddio cyllidebau'r Pwyllgorau i'r Pwyllgor Gwaith (**Atodiad 2**) wedi i Gyllideb Gorfforaethol 2014-15 gael ei hystyried. Gellir gweithredu hyn drwy ddefnyddio argymhelliad 5 a 7 dan ein cwrpas o reolaeth, drwy sefydlu Panel Canlyniad Sgriwtini i ymgymryd â'r gwaith.

2.0 RHESYMAU

RHAGLEN WAITH

2.1 Er mwyn cydymffurfio â chanllaw Llywodraeth Cymru, mae'n ofynnol i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol sefydlu Rhaglen Waith. Yn unol â phob Pwyllgor Sgriwtini dylai'r gwaith a wneir fod o fudd i'r Cyngor. Diben cynllunio gwaith ymlaen llaw fel hyn yw:

- I adnabod blaenoriaethau'r Pwyllgor;
- I adnabod unrhyw faterion sydd angen sylw neu ffyrdd lle y gall gwaith sgritini gyfrannu at waith cyffredinol y Cyngor;
- I hysbysu pobl am y gwaith a gynllunir gan Bwyllgorau Sgriwtini'r Cyngor;
- I gytuno pa weithgaredd Pwyllgor Sgriwtini sydd orau ar gyfer delio gyda phob mater (e.e. adroddiad i Bwyllgor, Archwiliad gan Banel neu adroddiadau cynnydd.)

2.2 Mae'n ofynnol gan Gyfansoddiad Cyngor Sir Ynys Môn i'r Pwyllgor Sgriwtini fod yn gyfrifol am osod ei raglen waith ei hun. Dylai osod ei raglen waith drwy ymgynghori gyda holl aelodau'r pwyllgor ynghyd â'r swyddogion perthnasol yn ôl yr angen. Dylai'r Pwyllgor ystyried atgyfeiriadau hefyd gan y Pwyllgor gwaith, y Cyngor neu Bwyllgorau eraill.

2.3 Dylid nodi, unwaith y cytunir ar raglen waith, caiff ei hadrodd i bob cyfarfod o'r Pwyllgor (er diben adolygu ei chynnwys, ystyried cynnwys eitemau newydd neu dynnu / atal rhai eitemau presennol, a chynllunio ymlaen ar gyfer y cyfarfod nesaf). Bydd hyn yn sicrhau y bydd y rhaglen waith yn cael ei diweddarau a'i bod yn gyfredol ac ar gael yn gyhoeddus yn unol â gofyniad Llywodraeth Cymru.

DIWYGIO'R CYFANSODDIAD MEWN PERTHYNAS Â PHWYLLGORAU SGRIWTINI A CHYNNAL TROSOLWG:

2.4 Ar 17 Chwefror 2014, cynhaliwyd cyfarfod o Gadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Sgriwtini. Roedd yr holl aelodau perthnasol yn bresennol ynghyd â'r Rheolwr Sgriwtini a Phennaeth Gwasanaethau Democraataidd. Codwyd pryderon yn y cyfarfod am lwyth gwaith y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn ystod 2013 hyd at 2014, a chytunwyd y byddai'n fanteisiol cynyddu'r nifer o gyfarfodydd cyffredin y pwyllgor hwn o 6 i 8 ym mhob blwyddyn gyngor.

2.5 Er y byddai cynyddu'r nifer o Bwyllgorau Sgriwtini Corfforaethol yn lleihau'r baich, roedd yr aelodau o'r farn na fyddai hyn yn unig yn datrys yr anhawster. Ystyriwyd y byddai angen datrysiad mwy sylweddol a fyddai'n golygu ehangu ar faes llafur y Partneriaethau a chylch gorchwyl y Pwyllgor Sgriwtini Adfywio, i alluogi iddo ystyried gwaith nad oedd yn rhan o'i gyfrifoldebau cyn hyn.

2.6 Cytunwyd y dylid cyflwyno adroddiad i gyfarfod nesaf y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol gydag argymhellion.

2.7 Gweithredu argymhellion sgritineiddio cyllideb y Pwyllgorau (Atodiad 2) mewn perthynas â monitro Cyllideb Gorfforaethol. Gellir gwneud hyn yn amserol gan fod argymhellion 5 a 7 dan reolaeth y Pwyllgorau, ac awgrymir y byddai hyn yn fwy addas oherwydd natur y mesurau darbodus i'w cynnal mewn Panel Canlyniadau Sgriwtini, yn adrodd yn ôl i'r prif bwyllgor – bydd angen 4 enwebiad felly o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol cyn gynted â phosibl.

Awdur: Bev Symonds
Teitl Swydd: Rheolwr Sgriwtini

Dyddiad: 11 Mawrth 2014

ATODIAD 1- Rhaglen Waith Ddrafft ATODIAD 2- Blaenraglen Waith Arfaethedig 2014-15
--

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

ATODIAD 1

RHAGLEN WAITH PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL

Cadeirydd: Cynghorydd R Meirion Jones
Is-gadeirydd: Cynghorydd Gwilym Jones

Mae'r tabl isod yn dangos Rhaglen Waith y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol. Adroddir ar y Rhaglen Waith ym mhob cyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini er diben adolygu ei chynnwys, ystyried eitemau newydd neu dynnu / atal eitemau.

Cyswllt: Bev Symonds (Rheolwr Sgriwtini)
Ffôn: 01248 752078
E-bost: bsxce@anglesey.gov.uk

Noder: Mae 4 prif Rôl i Sgriwtini: (1) I yrru gwelliant (2) Monitro Cyllideb y Cyngor a Fframwaith Polisi (3) Rhoi cymorth gyda Datblygu Polisi, a (4) Sicrhau bod y rhai sy'n gwneud Penderfyniadau yn atebol. Yn gyffredinol mae cynnwys yr agenda Sgriwtini wedi ei lenwi mewn modd sydd yn adlewyrchu cydbwysedd y ffordd yr ydym yn cyflawni'r rolau hyn. – Mae gennym Ddangosyddion Perfformiad i fonitro'r eitemau sydd gennym ar ein hagenda fel a ganlyn: Ymgynghorol ©, Monitro (m), Archwiliol (i), Cyn-sgriwtini (p).

BLAENRAGLEN WAITH SGRIWTINI CORFFORAETHOL 2014-15.

Dyddiad Cyfarfod	EITEM	DIBEN	Lleoliad / Amser Cychwyn
	<ul style="list-style-type: none"> • DATGAN O DIDDORDEB • DIWEDDARIAD Y CADEIRYDD • COFNODION • BLAENRAGLEN WAITH I BWYLLGOR))- EITEMAU SAFONOL AR BOB AGENDA))	SWYDDFEYDD Y CYNGOR YNYS MÔN LLANGFNI
17 Ebrill	1. Blaenoriaethau Gwelliannau Blynyddol ©	Cais gan y Pwyllgor Gwaith	2:00pm Ystafell Bwyllgor 1
	2. Cytundeb canlyniadau©	Cais gan yr Uned Bolisi	
	3. Tai fforddiadwy (p)	Cais gan y Prif Weithredwr	
	4. Adroddiad Addysg Blynyddol	Adroddiad gan y Cyfarwyddwr Addysg Gydol Oes	
	5. Data Craidd yr Awdurdod	Adroddiad i'w chyflwyno gan y Cyfarwyddwr Addysg Gydol Oes	
6 Mai - Cyfarfod Briffio anffurfiol y Pwyllgor – I baratoi ar gyfer y math o gwestiynau ar gyfer y cyfarfod ffurfiol a chymorth paratoadol i swyddogion			
12 Mai (Ch)	1. Cerdyn sgorio corfforaethol ar gyfer chwarter 4 (m)	Penderfyniad busnes ar gyfer Sgriwtini i alw i mewn yn dilyn briffio anffurfiol, y swyddog cyfrifol i egluro unrhyw ddata yn ôl yr angen.	2:00pm Ystafell Bwyllgor 1
	2. Monitro cyllideb Refeniw a Chyfalaf C4 (m)	Cyfrifoldeb cyfansoddiadol i fonitro Cyllideb Gorfforaethol y Cyngor	
	3. Bwrdd rhaglen trawsnewid busnes(m)	Monitro Cynnydd	
	4. Bwrdd rhaglen rhagoriaeth gwasanaeth (m)	Monitro Cynnydd	
	5. Lein Amlwch (i)	Ystyriaeth bellach yn dilyn adolygiad gan bwyllgor y llynedd o'r Strategaeth Feicio Gorfforaethol	

	6. Pentre Berw –Cau’r B4419 (l)	Cais gan Aelodau’r Pwyllgor – Gwersi i’w dysgu a’u rhoi ar waith os yw hynny’n briodol	
25 Mehefin – Cyfarfod Briffio’r Pwyllgor – I baratoi ar gyfer y math o gwestiynau ar gyfer y cyfarfod ffurfiol a chymorth paratoadol i swyddogion			
1 Gorff	1. Trafodaeth gychwynnol parthed Cyllideb 2015-16 y Pwyllgor Gwaith (i)	Gwersi a ddysgwyd o’r flwyddyn ddiwethaf: i adolygu a gwirio dewisiadau corfforaethol ynglŷn â bidiau Gwasanaeth a heriau Cynnydd Trawsnewid h.y. yn erbyn bidiau Achos Busnes Prosiect ac i gychwyn yn gynt ar ymgynghori cyhoeddus a strategaeth gyfathrebu	2:00pm Ystafell Bwyllgor 1
	2. Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymuned) ©& (p)	Gofyniad cenedlaethol ar gyfer Llywodraeth Cymru, edrych yn ôl a darparu data ar gyfer y ffordd ymlaen.	
	3. Cofrestr Risg Gorfforaethol ©	Adolygu yn ei chyfanrwydd ac unrhyw newidiadau ers y fersiwn ddiwethaf	
	4. Achos Busnes ar gyfer Prosiect Gweithio’n Ddoethach (i & p)	Cyn-sgriwtini i herio tybiaethau ac archwilio costau	
	5. Eitem Thematig – Rheoli Asedau	Yn cynnwys: Ysgolion, Llyfrgelloedd, Mân-ddaliad ac eiddo gwasanaeth Cymdeithasol.	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth
28 Awst – Cyfarfod Briffio’r Pwyllgor - I baratoi ar gyfer y math o gwestiynau ar gyfer y cyfarfod ffurfiol a chymorth paratoadol i swyddogion			
1 Medi (Ch)	1. Cerdyn sgorio corfforaethol ar gyfer chwarter 1 (m)	Penderfyniad busnes ar gyfer Sgriwtini i alw i mewn yn dilyn briffio anffurfiol, y swyddog cyfrifol i egluro unrhyw ddata yn ôl yr angen.	2:00pm Ystafell Bwyllgor 1
	2. Monitro cyllideb Refeniw a Chyfalaf Ch4 (m)	Cyfrifoldeb cyfansoddiadol i fonitro Cyllideb Gorfforaethol y Cyngor	
	3. Bwrdd rhaglen trawsnewid busnes (m)	Monitro Cynnydd	
	4. Bwrdd rhaglen rhagoriaeth gwasanaeth (m)	Monitro Cynnydd	
9 Hydref - Cyfarfod Briffio’r Pwyllgor - I baratoi ar gyfer y math o gwestiynau ar gyfer y cyfarfod ffurfiol a chymorth paratoadol i swyddogion			

14 Hyd	1. Adroddiad Perfformiad Blynyddol (m)		
17 Tachwedd - Cyfarfod Briffio'r Pwyllgor - I baratoi ar gyfer y math o gwestiynau ar gyfer y cyfarfod ffurfiol a chymorth paratoadol i swyddogion			
24 Tach (Ch)	1. Cerdyn sgorio corfforaethol ar gyfer chwarter 1 (m)	Penderfyniad busnes ar gyfer Sgriwtini i alw i mewn yn dilyn briffio anffurfiol, y swyddog cyfrifol i egluro unrhyw ddata yn ôl yr angen.	2:00pm Ystafell Bwyllgor 1
	2. Monitro cyllideb Refeniw a Chyfalaf Ch4 (m)	Cyfrifoldeb cyfansoddiadol i fonitro Cyllideb Gorfforaethol y Cyngor	
	3. Bwrdd rhaglen trawsnewid busnes (m)	Monitro Cynnydd	
	4. Bwrdd rhaglen rhagoriaeth gwasanaeth (m)	Monitro Cynnydd	
7 Ionawr 2015 - Cyfarfod Briffio'r Pwyllgor - I baratoi ar gyfer y math o gwestiynau ar gyfer y cyfarfod ffurfiol a chymorth paratoadol i swyddogion			
2015 13 Ion (C)	1. Sgriwtineiddio Cyllideb Gorfforaethol Ddrafft y Pwyllgor Gwaith ar gyfer 2015-16. <i>Gall hyn gymryd diwrnod cyfan – gan roi amseroedd penodedig ar gyfer y meysydd Gwasanaeth perthnasol / PH i fod yn bresennol: I'w gadarnhau</i>	Dyletswydd gyfansoddiadol flynyddol i gwblhau gwaith Sgriwtini ar y Gyllideb. Gwahodd Penaethiaid Gwasanaeth i mewn i glywed cynigion a heriau eu meysydd Gwasanaeth, a chyngor yr UDA i'r Pwyllgor Gwaith mewn perthynas â'r Strategaeth Gorfforaethol a dewisiadau gwleidyddol y Pwyllgor Gwaith ar gyfer Polisi – Drafftio Adroddiad Sgriwtini'r Gyllideb yn unol â hyn ar gyfer y Pwyllgor Gwaith.	2:00pm Ystafell Bwyllgor 1
2 Chwefror 2015 – (C) Drafftio'r adroddiad mewn ymateb i'r gyllideb, sesiwn i'r Pwyllgor.			
2015 10 Chwef (Ch)	1. Cerdyn sgorio corfforaethol ar gyfer chwarter 12(m)	Penderfyniad busnes ar gyfer Sgriwtini i alw i mewn yn dilyn briffio anffurfiol, y swyddog cyfrifol i egluro unrhyw ddata yn ôl yr angen.	2:00pm Ystafell Bwyllgor 1
	2. Monitro cyllideb Refeniw a Chyfalaf Ch4 (m)	Cyfrifoldeb cyfansoddiadol i fonitro Cyllideb Gorfforaethol y Cyngor	
	3. Bwrdd rhaglen trawsnewid busnes (m)	Monitro Cynnydd	

	4. Bwrdd rhaglen rhagoriaeth gwasanaeth (m)	Monitro Cynnydd	
Blwyddyn ariannol newydd 2015-16. Cyfarfod cyntaf = 16 Ebrill			

Allwedd: (Ch) = Cyfarfodydd Monitro adroddiad Perfformiad a Chyllid Corfforaethol Chwarterol ar gyfer Sgrwtini.

(C)= Cyfarfodydd Sgrwtini Cyllideb Flynyddol a drafftio adroddiad Pwyllgor ar gyfer Sgrwtini.

Ar gyfer y Pwyllgor Gwaith 10 Chwefror '14

**Crynodeb o: SYLWADAU SGRIWTINI AC ADBORTH AR
GYNNIG CYLLIDEB GYCHWYNNOL Y PWYLLGOR GWAITH 2014-15**

YSTYRIAETHAU, mewn perthynas â...

- A. **BLAENORIAETHAU'R CYNGOR** – Mae Sgriwtini'n dymuno eglurhad pellach ar y blaenoriaethau a sut byddant yn integreiddio â chynlluniau a strategaethau o fewn y maes gwasanaeth, bydd angen hyn cyn i'r gwaith manwl ar gostio'r cynllun corfforaethol wedi ei gwblhau, ac mae Sgriwtini'n ystyried hyn yn flaenoriaeth.
- B. **STRATEGAETH ARIANNOL TYMOR CANOLIG A CHYNGION CYLLIDEB 2014/15**
Mae Sgriwtini'n ystyried ei bod hi'n bwysig nodi; - dywedodd adroddiad y Pwyllgor gwaith hefyd mai 2014-15 fydd blwyddyn olaf lawn o'r Fenter Fenthyca Llywodraeth Leol sydd yn darparu arian ac yn rhoi hawl i'r Cyngor fenthyca ar gyfer seilwaith Priffyrdd. Mae'n annorod, gyda'r Comisiwn Williams ar y gweill, bod angen ystyried y penderfyniadau hyn law yn llaw.
- C. **ARBEDION EFFEITHLON** – Deallodd Sgriwtini nad oedd cyflawni arbedion wedi bod yn llwyddiant llwyr, gyda nifer o wasanaethau yn ei chael hi'n anodd cynnig arbedion cynaliadwy gan gynnig mwy o arbedion cynaliadwy realistig yn y blynyddoedd sydd i ddod drwy drawsnewid neu gomisiynu eu Gwasanaeth. Mae hwn yn bwynt allweddol y bydd yr adroddiad yn dychwelyd ato.
- D. Mae Sgriwtini'n cytuno gyda chynnig y Pwyllgor Gwaith i ysgwyddo'r diffyg o £440k a achoswyd wrth i Lywodraeth Cymru leihau ei arian i roi cymorth i'r cartrefi tlotaf drwy ddisodli Budd-dal Treth gyda chynllun Cymhorthdal Treth Gyngor, gan fod yn ymwybodol hefyd y gall y ffigwr hwn fod yn amcan rhy isel, gyda'r posibilrwydd felly y bydd angen cynyddu'r ffigwr hwn yn y Gyllideb.
- E. Awgrymodd Sgriwtini bod angen i'r Cyngor wella ei ddulliau **cyfathrebu**, ac angen rhoi eglurhad corfforaethol i bob Gwasanaeth yn awr ar yr hyn sydd angen i ni roi'r gorau i'w wneud er mwyn cwrdd â'r arbedion ar gyfer 2014-15, i gwrdd â'n dyletswydd i ofalu am staff ac i barhau i gyflawni'r pethau sylfaenol yn dda. Ymddengys bod diffyg dymuniad i weithio ar frys o fewn yr awdurdod, ar wahân i'r Adran Gyllid, i gwrdd â'r her gyllidebol sy'n ein hwynebu.
- F. Mae Sgriwtini wedi amlygu, er i'r cyfarwyddyd i gwtogi'n dameidiog gael ei roi, gwelwyd bod y gwir ganran o arbedion a wnaed yn erbyn cyfanswm cyllideb pob Cyfarwyddiaeth yn amrywio. Dechreuwyd cwto'i'n dameidiog wrth gyflwyno blaenoriaethau fforddiadwy a ddigwyddodd yn 2011-12, 2012-13, 2013-14, felly

bob tro na lwyddir i gyflawni'r arbedion yn llawn mae'n cael effaith bellach ar gyllideb y flwyddyn ganlynol ac effaith fwy ddifrifol ar dimau llai.

CANFYDDIADAU SGRIWTINI Parthed: Cynigion Cyllideb y Pwyllgor gwaith (Enghreifftiau a dynnwyd o Atodiad B):

- A. **ADDYSG GYDOL OES** – Cyfeiriodd y Cyfarwyddwr at ddwy linell gyllideb i gynnig arbedion o addysg h.y.; Adnodd Ychwanegol o GCR ar gyfer cymhwysedd Cynyddu'r Nifer o Brydau Bwyd Ysgol Am Ddim a – Gostyngiad yng Nghyllideb Ysgolion Datganoledig, gyda'i gilydd yn cynnig arbediad disgwylidig o £969. Serch hynny, roedd y Cyfarwyddwr yn ansicr sut y byddai ysgolion yn gwneud hyn, gan ddibynnu ar ysgolion yn cytuno ar y rhaniad rhwng Cynradd ac Eilradd. Unwaith eto; **cwestiwn Sgriwtini yw; pwy fyddai'n gyfrifol yn y pen draw ac sydd â'r awdurdod am y penderfyniad hwnnw.**
- B. Ni roddwyd arbediad llai o £210k yn ein hadroddiad oherwydd rhoddwyd sicrwydd y byddai'n cael ei gyflawni. Serch hynny, bu digon o ddi-ddordeb yn yr eitem hon, yn dilyn Ymgynghori Cyhoeddus, i ennyn diddordeb rhanddeiliaid, digon i gysylltu 4 o Aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini'n uniongyrchol. Felly rhoddodd Sgriwtini'r eitem hon ar agenda ei gyfarfod nesaf i'w ail drafod dan eitem 'diweddariad y Cadeirydd'. Gofynnodd i Sgriwtini i'r naill ochr annerch h.y. Prif Weithredwr Mudiad Ysgolion Meithrin a'r Chyfarwyddwr Dysgu Gydol Oes, a gefnogodd ein safbwynt yn gynharach mewn perthynas â **Chyfathrebu** gwael.
- C. **DIRPRWY BRIF WEITHREDWR** – Awgrymodd sgriwtini y dylid ailystyried y cynnig i gwtogi'r cyllidebau hyn a/neu ei newid yn hytrach am;-
- D. Ddileu swydd wag y Swyddog Sgriwtini, roedd Aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini o'r farn bod pwysau ar y swyddogaeth sgriwtini
- E. Cwtoqi cyllidebau ar gyfer dyletswyddau dinesig a seremonïol a Sioe Môn.
- F. Newidiadau Refeniw a Budd-daliadau i Weinyddiaeth Costau Llysoedd gydag arbedion rhagdybiedig o £23K – Cafodd Sgriwtini ei ddrysu gan yr atebion a roddwyd. O'r lle y rhagdybir y gwneir yr arbedion a sut y gwneir hynny, gellir rhoi costau eraill yn erbyn y rhai a roddwyd ger bron y Llysoedd gan yr Awdurdod, gyda chostau eithriadol o uchel yn anochel yn y pen draw wrth i feiliaid gael eu penodi'n.
- G. Mae Sgriwtini angen rhagor o wybodaeth ynglŷn â nifer o feysydd sy'n cynnig arbedion posib yn unol â'r rhestr yn adroddiad y Prif Weithredwr, o safbwynt staffio, lleihau argraffu ac offer swyddfa, lleihau costau teithio, lleihad mewn Cyllideb Hyfforddiant Canolig ac ati.
- H. Arbedion Cynhaliaeth Aelodau o £88k – rhagdybiwyd, gan na lwyddwyd i'w gadarnhau yn y cyfarfod, bod y ffigwr hwn yn ffigwr unwaith ac am byth wrth leihau'r nifer o Gynghorwyr o 40 i 30. Os felly, yn sicr fe lwyddwyd i arbed y swm yng nghyllideb 2013-14. Nid ydym yn credu y gellir rhestru'r arbediad hwn ar gyfer 2014-15, os felly a yw'r arbedion i'w rhoi yn 2015-16 ac ati?

I. **CYMUNED –**

- J. **Arbedion Tai:** - Yn wreiddiol roedd 6 o arbedion wedi eu rhestru o fewn yr adran hon yn creu cyfanswm arbediad of £117k. Yna cawsom ddogfen hwyr gyda rhestr o dair yn creu cyfanswm o arbedion posib o £82K. Mae angen eglurhad mewn gwirionedd ynghylch beth yw'r cynlluniau arbedion o fewn yr adran hon ac a ydynt wedi eu cytuno fel arbedion posib yn gorfforaethol?
- K. **Gwasanaethau Cymdeithasol:** - Pwyllgor yn anhapus wedi i'r aelodau gael y wybodaeth yn dynodi arbedion posibl ar gyfer y gwasanaethau perthnasol yn y cyfarfod yn unig, darganfuwyd – £250k o arbedion wedi ei gyfrif ddwywaith felly mae diffyg ar gyfer 201-15.
- L. Pryder bod yr arbediad Allan o'r Sir wedi ei gynnig fel yr arbediad mwyaf a'r un mwyaf ansicr, felly mae amheuaeth a fyddai'r arbediad yn cael ei gyflawni.
- M. Mae Bryn Hwfa wedi cau a'r staff wedi cael eu cyflogi mewn swyddi eraill, felly a oedd hyn yn arbediad ar gyfer cyllideb 2013-14 neu'n arbediad gwirioneddol ar gyfer blwyddyn gyllideb 2014-15?
- N. Nododd Sgriwtini gyda phryder (a) rhybudd gan y Pennaeth Gwasanaeth am y ffigurau, gan ddweud ei bod hi'n anoddach i Wasanaethau Plant ragweld a chadw cydbwysedd o'r galw a (b) Roedd yr arbedion a ragwelwyd o £287k o ganlyniad i 'Gyflwyno Model Ailalluogi Derbyn' yn ffigwr rhy uchelgeisiol a dylai £99k fod yn ffigwr mwy realistig.
- O. Diwylliant: Dywedwyd ar gychwyn y sesiwn gan y Deilydd Portffolio Cyllid a'i ailadrodd gan yr Arweinydd, eleni ni chafwyd unrhyw gynigion yn y pecyn cyllideb ar gyfer cau adeiladau – Felly pam cafodd £95k ei roi yn y cynnig cyllideb 2014-15 ar gyfer ailfodelu llyfrgelloedd?

P. **CYNALIADWYEDD**

- Q. Roedd Sgriwtini'n anfodlon fod y penderfyniadau ar gynyddu ffioedd parcio ceir a lleihau llwybrau bysus wedi cael eu gwneud ddeuddydd ynghynt, heb ymgynghori pellach â Sgriwtini. Nid yw Sgriwtini'n sicr sut gellir cyflawni'r arbedion hyn, os o gwbl, na'r effaith, heb gael rhagor o fanylion.

R. **DATBLYGU ECONOMAIDD, TWRISTIAETH A HAMDDEN**

- S. Cafodd Sgriwtini ddiweddariad yn ei gyfarfod, roedd yr adroddiad yn cynnwys rhai disgrifiadau llinell a oedd ychydig yn wahanol; - Atgyweiriadau, Cynnal a Chadw ac Offer = £41k, Staffio £106k a Thwf mewn Incwm £94k gyda'r ddau ffigwr olaf yn amlwg wedi eu hamlygu fel rhai "**ansicr iawn o gyflawni'r arbedion hyn**".

- T. **ADDYSG AC ASEDAU –** mae'r costau yn y Cynllun Corfforaethol 2013-17 ar gyfer Addysg yn dynodi'r angen i sicrhau £20m i wireddu'r rhaglen foderneiddio, ac yn ôl yr amcangyfrifon presennol bydd angen i ni fel cyngor ariannu 50% o hyn. Mae'r ailstrwythuro'n datgan **y bydd yn cynhyrchu refeniw, ond ni roddwyd amcangyfrifon.**

- U. **GOFAL CYMDEITHASOL I OEDOLION** - mae'r gwaith o gostio'r Cynllun Corfforaethol 2013-17 ar gyfer ADC wedi amcangyfrif darpariaeth o ddau gynllun tai gofal ychwanegol yng ngogledd a chanol yr ynys ac yna cynllunio un yn ddiweddarach ar gyfer de'r ynys, ar gost o £16m mewn arian cyfalaf dros y 4 mlynedd nesaf. Unwaith eto mae'r Cynllun yn datgan y disgwylir i'r gwelliant parhaus hwn mewn darpariaeth gynhyrchu arbedion refeniw sylweddol o ganlyniad i'r modd y darperir gofal, **dim gwybodaeth grynhoi nac amcangyfrifon wedi eu darparu.**
- V. **TRAWSNEWID GWASANAETHAU – Datblygu ein darpariaeth TGCh**, wedi ei hamcangyfrif ar gost o £1m i Ynys Môn dros holl gyfnod y Cynllun. Wrth drawsnewid Hamdden a Llyfrgelloedd anelir at arbed ar gostau rhedeg o 60% dros 5 mlynedd y Cynllun. Mae'n amlwg bod y Cynllun yn gywir wrth ddatgan bod gennym ffordd bell i deithio cyn medru trawsnewid h.y. safoni a symleiddio'r prosesau.
- W. Mae Sgriwtini'n cytuno â'r arbedion cyntaf sydd i'w gwneud, sef trwy gydweithio â Chynghorau eraill wrth fod yn fwy effeithlon e.e. ein swyddogaethau cefnogol, a ategir gan Gomisiwn Williams (adroddwyd 20.1.14).
- X. Mae Sgriwtini'n bryderus nad oes gan lawer iawn o'r gwaith papur a gawn gan y Gwasanaethau, ffigurau dealladwy ynghlwm.

TRETH GYNGOR, FFIOEDD A CHOSTAU:

- Y. **Incwm/ Meysydd Parcio**- Anghytunodd Sgriwtini gyda rhai o'r ffioedd yn cael eu gosod am yr awr gyntaf yn unig ac nid gyda'r angen cyffredinol i godi incwm i gryfhau'r gwasanaethau ar gyfer y rhai gwan ym Môn, mewn cyfnod heriol. Serch hynny roedd Sgriwtini'n siomedig fod y Pwyllgor Gwaith wedi penderfynu ar y mater cyn trafod y manylion yn y Pwyllgor Sgriwtini.
- Z. **Cynnydd y Dreth Gyngor** – Gofynnodd Sgriwtini am sicrwydd y byddai pob ymdrech yn cael ei gwneud i gynnal y lefelau uchel o gasglu, ond mae'r Pwyllgor yn ymwybodol o'r pwysau anochel o'r newid mewn cefnogaeth o'r Dreth Gyngor, ac effaith hyn.
- AA. **Y DEFNYDD O ARIAN WRTH GEFN** – Yn y cyfarfod 14 Ionawr, awgrymwyd y canfuwyd peth arian wrth gefn, ac y gellid ei ddefnyddio. Bydd hyn yn eithriadol o bwysig gan fod Sgriwtini'n cadarnhau nad yw'r arbedion a sgriwtineiddiwyd yn bosib, ac nid yw'n ddymuniad gennym weld cyfradd y Dreth Gyngor yn cynyddu'n uwch o gwbl.
- BB. **Y CYNLLUN CYFALAF 14/15** – Mae Sgriwtini'n dymuno gweld ymagwedd strategol fwy hirdymor yn cael ei datblygu i greu Rhaglen Gyfalaf. Dylai hyn gychwyn ar unwaith.
- CC. Nid oedd yr aelodau'n credu fod gofyn iddynt am eu barn ar feysydd priodol ar gyfer buddsoddiad cyfalaf sydd heb eu costio na'u blaenoriaethau gan swyddogion, yn ymgynghori cywir. Dylid rhoi fframwaith bidio cynhwysfawr yn ei

le sy'n galluogi rhanddeiliaid i gael mewnbwn pwrpasol. Dymuna Sgriwtini gael ei ymgynghori yn gynnar yn y broses o gostio a blaenoriaethu cyllideb gyfalaf eleni.

CH – CRYNODEB Gweithredol :

CYFARWYDDIAETH:	Annhebygol o'i gyflawni £000
Addysg Gydol Oes	1009
Cymunedol	464
Diwylliant – ailfodelu llyfrgelloedd, nid tan 2015-16	95
Dat Econ, Twristiaeth a Hamdden - Hamdden –Staffio a chynnydd mewn incwm?	139
DBW – swydd wag sgriwtini ac uno gyda Phwyllgorau	<i>Pwyllgor Gwasanaethau Democraidd i ailystyried arbediad amgen</i> 82
CYFANSWM (yn brin o'r arbedion a gynigir)	£1,789m

Canlyniad y canfyddiadau = RISG UCHEL, Y cyfanswm a amlygwyd, ddim yn bosib mae'n debyg, angen canfod cyllid o arian wrth gefn mor hwyr â hyn, ystyried anogaeth y Comisiwn Williams i gyfuno'n gyflym, efallai'r ffordd orau i ddiogelu Gwasanaethau ar Ynys Môn

ARGYMHELLION:

1. Mae'r aelodau Sgriwtini'n gefnogol o'r strategaeth arbedion yn gyffredinol; serch hynny maent o'r farn fod gwahanol gyfraddau o ganrannau arbedion yn decach na chanran ar draws popeth. Eleni mae gennym wahanol gyfraddau p'run bynnag ond maent wedi cael eu hysgwyo mewn modd anghymesur ar rai cyfarwyddiaethau yn waeth nag eraill, ac nid oes sicrwydd y bydd y rhai a ofynnodd am lai o arbedion yn llwyddo i wneud hynny. Ni all hyn barhau yn 2015-16.
2. Byddai Sgriwtini'n gwerthfawrogi gweld y Pwyllgor Gwaith, yn fwy na dim arall, yn edrych eto ar yr hyn a gyflwynwyd i'r Sgriwtini Cyllideb, ac i sicrhau y cafodd Sgriwtini y wybodaeth gywir, ac edrych hefyd ar gywirdeb yr arbedion a gynigiwyd.
3. Mewn perthynas â chynnydd yng nghyfradd y Dreth Gyngor; ystyriwyd hyn braidd yn uchel o'i gymharu ag awdurdodau cyfagos, serch hynny'n realistig o gofio'r prinder arian o ffynonellau eraill i gau'r bwch mewn blwyddyn drawsffurfiol arall. Yn ychwanegol, y llynedd gwnaed Sgriwtini'n ymwybodol o ddogfen yr Ymgynghoriad Cyllideb a awgrymodd y byddai'r 5% i'w ailadrodd am 2 flynedd arall o leiaf.
- 4 Hoffai Sgriwtini weld;
 - Cynnydd yn y gwaith i mewn i ddyledion ar lyfrau'r awdurdod, gan fod benthyca hirdymor yn £96k.

- Ymgymryd darn o waith i edrych ar y dewis o fenthycia darbodus ar ein mân-ddaliadau, gan fod ein cyfraddau llog mor isel, a'i ddefnyddio i wneud gwelliannau a gwaith atgyweirio i'r Ystâd gan felly gynyddu prisiau i'r dyfodol.
 - Gwaith i sicrhau bod gennym drefniadau tracio a llywodraethu da mewn grym ar gyfer gwaith Partneriaethau, rydym angen monitro perfformiad mewn perthynas â gwerth am arian er mwyn diogelu diddordebau Ynys Môn.
5. Ar gyfer y dyfodol mae Sgriwtini o'r farn bod angen iddo fedru monitro'r arbedion yn hyderus, a reolir yn ôl yr hyn a welir gan y strategaeth effeithiolrwydd, sydd ar hyn o bryd yn adrodd i Fwrdd Rhaglen Rhagoriaeth Gwasanaeth, a amlinellir yn yr MTFP.

6 Ar gyfer Sgriwtineiddio'r Gyllideb i'r dyfodol, mae Aelodau'n gofyn am wybodaeth strategol gyffredinol mewn perthynas ag:-

- Anghenion a thueddiadau
- % o arbedion gan bob gwasanaeth yn erbyn eu cyllideb gwasanaeth ac yn erbyn y gyllideb Gorfforaethol gyfan
- Meini prawf ar gyfer cynyddu incwm; ffioedd, taliadau, rhenti, treth (fformiwla; gydag ystyriaeth % ar gyfer gostyngiad mewn galw)
- Meini prawf ar gyfer gwneud toriadau, nid fesul Gwasanaeth ond fesul Cyfarwyddiaeth – a chyfarwyddiaeth yn erbyn cyfarwyddiaeth.

[Rhedodd y Rhaglen Blaenoriaethau Fforddiadwy am 2 flynedd (gydag arbedion tameidiog yn faen prawf iddi) (2011-12 & 12-13) ac ym mhob blwyddyn ni lwyddwyd i gyrraedd y nod arbedion, gan waethygu cyllideb y flwyddyn ganlynol yn sgil hynny. Llwyddodd rhai meysydd gwasanaeth i gwrdd â'r arbedion tra methodd eraill, gan greu sefyllfa annheg wrth i'r rhai a lwyddodd gael eu cosbi bob blwyddyn. Nid oedd yn fwriad parhau yn y fath fodd ar gyfer cyllideb 2013-14 ond dyna ddigwyddodd serch hynny. Nid cynllun strategol oedd hyn ond hunanfodlonrwydd a bod system gyllid a llywodraethu/benderfynu gwael yr awdurdod wedi ymateb yn araf. Yr unig fendith oedd cytuno ar raglen Drawsnewid gyda chyfnod o sefydlogi].

7. Dywed tabl SATC nad oes angen cynigion arbedion wedi'r flwyddyn hon ond mae'n amlygu rhagolygon o fylchau Ariannu hefyd o (£m) -4,729, -3,462, -2615 & -2973 ar gyfer 2015/16, 16/17, 17/18 & 18/19 yn eu tro. Felly mae hi'n hanfodol nad ydym ni fel aelodau etholedig yn gorffwys unwaith y gosodir y Gyllideb a gadael i'r swyddogion beidio â chyrraedd targedau o bosib, gan gynllunio yn awr yn hytrach ar gyfer cyllidebau 2015 – 2019, ac i Sgriwtini chwarae ei ran wrth geisio canlyniadau a monitro cynnydd y Bwrdd Rhaglen er mwyn cyflawni sefydlogrwydd ariannol cyn gynted â phosib. Gall y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol gychwyn ar y gwaith hwn ar unwaith gyda'r bwriad o lunio rhaglen waith yn awr ar gyfer 1/4/14 i 31/3/15.